

?Her Dine Uymak Kurtuluş Sebebi Midir

<"xml encoding="UTF-8?">

Her Dine Uymak Kurtuluş Sebebi Midir?

Ayetullah Cafer Subhani

Bazı kimseler aşağıdaki ayete dayanarak diğer dinlerin de hak olduğunu iddia etmektedirler. Onlara göre Kur'an açısından ayette geçen dinlerden herhangi birine uyduğu takdirde kıyamet günü kurtuluş ehli olacaktır. "Şüphesiz, iman edenler, Yahûdiler, Hristiyanlar ve Sabiiler'den her kim Allah'a ve ahiret gününe iman edip salih iş yaparsa, şüphesiz ecirleri Rableri katındadır. Onlar için artık korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir."

Kur'an bu grupların kurtuluş ehli olması için sadece üç şart koşmaktadır: Allah'a iman, ahirete iman ve Salih amel. Sonuç olarak her kim bu üç şarta sahip olursa hangi gruptan olursa olsun kurtuluş ehli olacaktır. Acaba gerçekten ayetin hedefi bu grubun iddia ettiği şey midir yoksa ayet, başka bir hedefi mi amaçlamaktadır?

Cevap

Ayetin hedefini anlamak için bir takım hususları hatırlatmak gerekmektedir:

1-Yahudi Milletinin Seçkinliği Düşüncesi

Risalet dönemindeki Hristiyanlar ve Yahudilerden her biri kendisi için bir üstünlüğün var olduğuna inanıyordu. Bu yolla kendilerinin diğerlerinden üstün olduklarını sanıyorlardı. Herkesin de duyduğu gibi Yahudiler, kendilerini seçilmiş bir millet olarak kabul etmektedirler. Kur'an-ı Kerim, Yahudilerin yanı sıra Hristiyanların da kendilerini böyle üstün kabul ettiklerini bildirmektedir. Nitekim Kur'an'da bu hakikat şöyle yer almıştır:

"Yahûdiler ve Hıristiyanlar, "Biz Allah'ın oğulları ve sevgilileriyiz" dediler. Öyleyse günahlarınızdan ötürü size niçin azâp ediyor? Bilakis siz O'nun yarattığı in-sanlarsınız" de. Allah dilediğini bağışlar, dilediğine azâp eder. Göklerin, yerin ve ikisinin arasındakilerin egemenliği Allah'ındır ve dönüş O'nadır."

Yahudilerin üstünlük taslaması, öyle bir yere vardı ki bu iddiaları hususunda Allah'tan bir de ahit almışçasına şöyle diyorlardı. ""Ateş bize sadece sayılı bir kaç gün değecektir" derler. De ki: "Allah katından siz söz mü aldınız? Eğer öyle ise Allâh sözünden dönmez. Yoksa Allah'a karşı bilmediğiniz bir şey mi söylüyorsunuz?"

Kur'an bu iftiranın ardı sıra onların sözünün batıl olduğunu göstermek için şöyle buyurmaktadır: "Hayır öyle değil; kötülük işleyip suçu kendisini kuşatmış olan kimseler (var ya), cehennemlikler işte onlardır. Onlar orada temelli kalacaklardır."

Bu sözlerden anlaşıldığı üzere onlar, kendilerinin ayrı bir millet olduğunu söylüyor ve özel bir üstünlüğe sahip olduklarını iddia ediyorlardı. Onlara göre Yahudiler, Allah'ın değerli incisi konumundaydı ve Allah onlara, özel bir lütuf ve merhamet içindeydi.

2-Yahudi ve Mesihî Gibi Kelimeler Kurtuluş Sebebi Değildir.

Diğer ayetlerden de istifade edildiği üzere bu millet seçkinlik uydurmasının yanı sıra, cennet, cehennem, hidayet ve dalalet hususunda da özel bir görüşe sahip bulunmaktaydı. Onlar, cennet ve hidayet Yahudilere veya Hıristiyanlara ait olduğunu söylemekteydiler. Onlara göre Yahudi ve Hıristiyan millete mensub olmak insanı

cehennem ateşinden kurtarmaya yetmekteydi. Yahudi veya Hıristiyan olan bir insan amel açısından her ne kadar zayıf da olsa böylece cennete girmekte ve hidayet kapıları yüzlerine açılmaktaydı. Onlar, şöyle demektedirler: ""Yahûdi veya Hıristiyan olmayan kimse elbette cennete girmeyecek" dediler. Bu onların kuruntularıdır. De ki: "Doğru sözlü iseniz delilinizi getirin.""

Kur'an-ı Kerim bu batıl düşüncüyü ortadan kaldırmak için sonraki ayette açık bir şekilde şöyle buyurmaktadır: "Yahudi veya Hıristiyan olmak, cennetlik olmanın ölçüsü değildir. Aksine insanı cennetlik kılan şey kalbi bir iman, Batını bir teslimiyet ve Salih ameldir. Dolayısıyla cennete girecek olan insan,

iman hakikatine sahip olan ve hayat yolunda iman ve Salih amel üzere çalışan insandır.

""Yahûdi veya Hristiyan olmayan kimse elbette cennete girmeyecek" dediler. Bu onların kuruntularıdır. De ki: "Doğru sözlü iseniz delilinizi getirin. Evet iyilik yaparak yüzünü (kendini) Allah'a veren kimsenin ecri Rabbi katındadır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir."

Ayette geçen "men esleme" ifadesi gerçek imanın var olması gerektiğini ifade etmektedir. "ve huve Muhsin" ifadesi ise, şariat ile amelin gerekliliğini bildirmektedir. Her iki cümle, kıyamet günü Hristiyan veya Yahudi olmanın yegane kurtuluş ölçüsü olmadığını göstermektedir.

Dolayısıyla saadet ve mutluluk ölçüsü sadece iman ve Salih ameldir. Başka bir ayette yine onların temelsiz düşüncesine işaret edilerek şöyle buyrulmaktadır: "Onlara göre her ne kadar şirk içinde olsalar da Yahudi veya Hristiyan olmak amel ve kurtuluşun yegane ölçüsüdür."

""Yahûdi veya Hristiyan olun ki hidayeti bulasınız" dediler. De ki: "Biz, hanif olan İbrahim'in dinine uyarız ve o asla şirk koşanlardan değildi.""

Allah bu düşük zihniyetin batıl olduğunu göstermek için hemen hidayet yolunu ve kurtuluş ölçüsünü göstermekte ve şöyle buyurmaktadır: "Hidayet, Yahudilik veya Hristiyanlık adında gizli değildir. Aksine hidayet faktörü olan şey, hiçbir şirke bulaşmayan İbrahim'in Hanif dini üzere amel etmektir: "De ki: "Biz, hanif olan İbrahim'in dinine uyarız ve o asla şirk koşanlardan değildi.""

Diğer ayetlerde de muhtevassız bir Yahudilik ve Hristiyanlık isimlere yönelmenin hiçbir değer ifade etmediğini göstermek için İbrahim'in bu iki isimle hiçbir ilgisinin olmadığını göstermektedir. Yegane önceliğin ve üstünlüğün bu isimlerden özgür olan ve halis iman, saf tevhid ve salim amelden ibaret olan İbrahim'in dinine uyan kimselere ait olduğunu bildirmektedir. "İbrahim, Yahûdi de Hristiyan da değildi; ama Allah'ı bir tanıyan ve (Allah'a) teslim olan biriydi ve şirk koşanlardan değildi."

Bu ve benzeri ayetlerden de istifade edildiği üzere Yahudi ve Hristiyanlar özellikle de Yahudiler, iki husus ile iftihar etmekte ve bu bahaneyle de ilahi farzları eda etmekten kaçınmakta idiler:

1-Kendilerini Allah'ın seçkin bir ümmeti sayıyorlardı.

2-Esasını iman ve Salih amelin teşkil ettiği semavi farzlar ve dini sorumluluklar karşısında sadece Hristiyanlık ve Yahudilik isimleriyle yetiniyorlardı. Kur'an onların bu iki düşüncesini söz konusu ettiğinde kendi özel mantığıyla (bütün insanlar eşittir, insanların kurtuluşu iman, gerçek

teslimiyet, ilahi farzları eda etmek ve salih amelde yatmaktadır) onları şiddetle eleştirmektedir.

Söz Konusu Ayetin İncelenmesi

Bu açıklama üzere İslam'ın evrensel olduğunu inkar eden grubun delil olarak gösterdikleri ayetin içeriği kendilerinden ortaya çıkmaktadır. Kur'an-ı Kerim bu ayette, Yahudi ve Hristiyan milletlerinin batıl düşüncelerini yansıtan ayetlerine dayanarak onları şiddetle kınamakta, evrensel ve genel bir ifadeyle şöyle buyurmaktadır:

"Bütün insanlar Allah karşısında eşittir. Hiçbir grup diğer bir gruptan üstün değildir. Bu isimlerle övünmek ve bu isimlere mensub olmanın yegane kurtuluş yolu olduğunu iddia etmek, boş ve faydasız bir düşüncedir. Bunlar, kıyamet günü insanın saadet, kurtuluş ve güvenliğini temin edemez. Aksine kıyamet günü yegane kurtuluş,

emniyet ve mutluluk esası, insanların samimi bir kalple iman etmesi ve imanını, kalbinde iman olduğunun nişanesi olan Salih amelle birlikte kılmasıdır. Bu iki gerçek olmaksızın hiçbir milletin kurtuluş ümidi düşünülemez.

Bu esas üzere söz konusu ayet, bütün eski dinlerin resmiyet içinde olduğunu ve insanların herhangi birini seçmekte özgür olduğunu ifade etmemektedir. Aksine ayetler, sadece bir takım iddiaların boş

olduğunu ve bu konuda üstünlük taslamanın hiçbir haklı gerekçeye dayanmadığını gözler önüne sermektedir. Bu hakikat, sadece zikredilen ayetlerde değil, diğer ayetlerde de açık bir şekilde dile getirilmiştir. Örneğin Asr suresinde, şöyle buyurulmuştur: "Andolsun asra ki gerçekten insan hüsrana içindedir. Ancak iman edip salih amellerde bulunanlar, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka."

Kur'an-ı Kerim, kurtuluş ölçüsünün gerçek iman ve görevlerini yerine getirmek olduğu hakikatini beyan etmek için söz konusu ayette iman kelimesini tekrarlamıştır.

Bu durumda ayetin başında yer alan "amenu" ifadesinden maksat zahiren Müslüman gözüken ve mümin olarak adlandırılan kimselerdir. İkinci "amenu" ifadesinden maksat ise, insanın kalbinde yer eden ve etkileri amel ve fiillerinden ortaya çıkan gerçek imandır.

Bu ön bilgiler ışığında ayetin hedefinin ırkçılığı ortadan kaldırmak olduğu gerçeği açıkça

anlaşılmaktadır. Bu ayete göre Yahudilik ve Hristiyanlık kurtuluş ölçüsü değildir. Bu iki dine mensup olanların hiçbir üstünlüğü yoktur. Bütün insanlar Allah katında eşittir. Bu yüzden söz konusu ayette bütün dinlerin kurtuluş vesilesi olduğu istifade edilemez. Dolayısıyla bütün dinlere mensup olanların kurtuluşa ereceği iddia edilemez.

Usulen Kur'an tefsirinde sadece bir ayeti alıp o ayeti hak ve batıl ölçüsü kılmak ve diğer ayetlerden yüz çevirmek doğru değildir. Kur'an ayetleri, biri diğerini tefsir etmekte ve genelde de bütün ayetler, birbirini açıklamaktadır. Müminlerin Emiri Hz. Ali (a.s) Kur'an ayetleri hususunda şöyle buyurmaktadır: "Kur'an'ın bazısı, diğer bazısını beyan etmekte ve bazısı diğer bazısına tanıklık etmektedir."

Peygamber'in risaleti hususundaki diğer ayetlere müracaat ettiğimiz taktirde açık bir şekilde görmekteyiz ki Kur'an sadece Müslümanların iman ettiği hakikatlere iman eden kitap ehlinin hidayete erdiğini söylemekte ve şöyle buyurmaktadır: "Sizin iman ettiğiniz gibi iman etmiş olsalar, şüphesiz hidayeti bulmuş olurlar. Yüz çevirirlerse, şüphesiz bir ayrılığa (düşmanlığa) düşmüş olurlar. Onlara karşı sana Allah yeter. O, işiten ve bilendir."

O halde şimdiden Müslümanların neye iman ettiklerini ve semavi kitaplarının ne söylediğini görmek gerekir ki böylece Yahudiler ve Hristiyanlar da aynı şeylere iman etsinler. Müslümanlar şöyle demektedir: "İslam Peygamberi, Peygamberler zincirinin son halkası ve elçilerin hatemidir. Nitekim Kur'an şöyle buyurmuştur: "Muhammed şahıslarınızdan hiç birinin babası değildir; ancak o, Allah'ın Resulü ve peygamberlerin sonuncusudur.

Allah, her şeyi bilendir."

Bu ilahi elçi kamil ve geniş bir din ile gönderilmiştir. Dinini şeriatların en kamili, kitabını en son kitap ve diğer dinlerin koruyucusu saymaktadır. "(Ey Muhammed!) Sana da önceki kitapları tasdik eden ve onları kollayıp koruyan kitabı hak ile indirdik. Onların aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet.

Onların arzu ve heveslerine uyararak, sana gelen haktan sapma. Biz, her biriniz için bir şeriat ve yol belirledik. Eğer Allah dileseydi sizi tek bir ümmet yapardı, fakat size verdiklerinde sizi denemek istedi. Öyleyse iyiliklere koşun. Hepinizin dönüşü Allah'adır. O, ihtilafa düştüğünüz şeyleri size haber verir."

Ayette geçen "müheymin" kelimesi şahit, koruyucu, hafız ve gözetleyici anlamındadır. Kur'an önceki kitapların ilkelerini korumada büyük bir dikkate sahiptir.

Yani önceki kitaplar tahrif edildiğinde bu kitap onları gözetlemekte ve korumaktadır. Dolayısıyla bu kitaba (Kur'an'a) müracaat ederek söz konusu kitapların tahrif edilen hususlarını elde etmek mümkündür.

Kur'an'ı getiren Peygamber, Allah'ın son Peygamberidir. İnsanlar için en kamil ve kapsamlı bir şeraiti getirmiştir.

Bu açıdan da bütün insanlara, "De ki: "Ey insanlar, ben Allah'ın sizin hepinize gönderdiği bir elçisiyim. Göklerin ve yerin mülkü yalnız O'nundur. O'ndan başka ilah yoktur, O diriltir ve öldürür. Öyleyse Allah'a ve ümmi peygamberine iman edin. O da Allah'a ve O'nun sözlerine iman etmektedir. Ona iman edin; umulur ki hidayete ermiş olursunuz."" diye hitap etmekte ve risaletinin evresel olduğunu beyan etmektedir.

Dolayısıyla Peygamber'in ve Kur'an'ın gelişyle birlikte diğer kitaplara uymanın hiçbir haklı gerekçesi yoktur. Peygamber, bi'setin yedinci ve sekizinci yıllarında Zerdüş't veya Hristiyan olan ülkelerin idarecilerinin tümüne mektuplar yazarak onlardan kendi dinine uymalarının gerekli olduğunu belirtmiştir. Nitekim Peygamber'in tebliğ amaçlı mektuplarının içeriği tarih kitaplarında da yer almıştır.

Son Söz

Ayetin hedefi Yahudi ve Hristiyan toplulukların kendileri için iddia ettikleri hayali üstünlükleri reddetmektir. Günümüzde hangi dine ve kitaba uyulması gerektiği konusuna gelince, bu hususta da diğer ayet ve hadislerle müracaat etmek gerekir.

Bütün bu ayet ve hadisler, ittifak içinde son Peygamber'in şeriatine uymak zorunda olduğunu söylemekte ve diğer dinlere uymanın caiz olmadığını ifade etmektedir. Zira son Peygamber'in .gelişyle birlikte önceki kitap ve dinlerin geçerliliği kalmamıştır